

RAYMOND

CARVER

RAYMOND

CARVER

KATEDRÁLA

"Tak co?" zeptal se. "Díváš se?"
Měl jsem oči stále zavřené.
Byl jsem ve svém domě. To jsem
věděl. Ale neměl jsem pocit,
že bych vůbec někde byl.

VOLVOX GLOBATOR

Raymond Carver

KATEDRÁLA

Povídky

VOLVOX GLOBATOR

Raymond Carver

Cathedral

Přeložil Jiří Hrubý

Copyright © Raymond Carver 1983

All rights reserved

Translation © Jiří Hrubý, 2012

ISBN 978-80-7207-867-7

ISBN 978-80-7511-273-6 (epub)

ISBN 978-80-7511-274-3 (pdf)

Věnuji Tess Gallagherové a památce Johna Gardnera

PEŘÍ

Jeden kamarád z práce, Bud, pozval mne a Fran na večeři. Já neznal jeho ženu a on neznal Fran. V tomhle jsme na tom byli stejně. Bud a já jsme byli přátelé. A já věděl, že Bud má doma ještě malé děcko. Když nás Bud pozval na večeři, muselo tomu miminu být asi osm měsíců. Kam se těch osm měsíců podělo? Kam ten čas kruci mizí? Vzpomínám si na den, kdy Bud přišel do práce s krabicí doutníků. V poledne je rozdal v jídelně. Byly to doutníky z dragstoru. Značka Dutch Master. A každý doutník měl na sobě červenou nálepku a na obalu bylo napsáno JE TO KLUK! Doutníky jsem nekouřil, ale stejně jsem si jeden vzal. „Vem si dva,“ řekl Bud a zaklepal krabicí. „Mně doutníky taky nechutnaj. To je její nápad.“ Mluvil o své ženě. O Olle.

Nikdy jsem se s Budovou ženou nesetkal, ale jednou jsem v telefonu slyšel její hlas. Bylo to v sobotu odpoledne a já neměl nic na práci. A tak jsem zavolał Budovi, jestli by se mu do něčeho nechtělo. Ta žena zvedla telefon a řekla „Haló.“ Zarazil jsem se a nemohl si vybavit, jak se Budova žena jmenuje. Bud přede mnou její jméno vyslovil už aspoň tisíckrát. Jenže jedním uchem to šlo dovnitř a druhým ven. „Haló!“ opakovala ta žena. Slyšel jsem puštěnou televizi. Potom řekla: „Kdo je to?“ Ozval se dětský křik. „Bude!“ zavolala žena. „Co je?“ zaslechl jsem Buda. Pořád se mi ještě nevybavilo, jak se jmenuje. A tak jsem zavěsil. To si pište, že když jsem se pak viděl v práci s Budem, neřekl jsem mu, jak jsem volal. Zato jsem z něj šikovně dostal jméno jeho ženy. „Olla,“ řekl. Olla, řekl jsem si já. *Olla.*

„Nic velkýho,“ říkal Bud. Byli jsme v jídelně a pili kafe. „Jen my čtyři. Ty a tvoje stará a já s Ollou. Nic zvláštního. Přijďte kolem sedmý. Olla v šest krmí. Pak ho uloží a najíme se my. Náš dům se dobře hledá. Ale stejně si vem plánek.“ Dal mi papír s různými čarami znázorňujícími hlavní a vedlejší silnice, postranní silničky a tak,

a šipkami do čtyř světových stran. Jeho dům byl vyznačen velkým X. Řekl jsem: „Budeme se těšit.“ Ale Fran moc nadšená nebyla.

Ten večer jsem se jí u televize zeptal, jestli nemáme k Budovi něco přinést.

„Jako co?“ chtěla vědět Fran. „On říkal, že máme něco přinést? Jak to mám vědět? Nic mě nenapadá.“ Pokrčila rameny a divně se na mě podívala. Už ode mne o Budovi slyšela. Jenže ho neznala a nestála o to ho poznat. „Můžeme vzít lahev vína,“ řekla. „Je mi to fuk. Tak vem třeba nějaký víno.“ Zavrtěla hlavou. Dlouhé vlasy jí klouzaly po ramenou. Jako by říkala: Proč vůbec potřebujeme jiné lidi? Máme přece sebe. „Pojď ke mně,“ řekl jsem. Přisunula se trochu blíž, takže jsem ji mohl obejmout. Někdy mi Fran připadá úplně k nakousnutí. Má blondaté vlasy až na záda. Vzal jsem do ruky pramen jejích vlasů a přivoněl k němu. Zajel jsem jí rukou do vlasů. Nechala mne, abych ji stíkl. Přitiskl jsem obličej do jejích vlasů a přivínil ji k sobě.

Někdy jí vlasy překážejí a ona si je musí přehodit přes rameno. Může se z toho vzteknout. „Tyhle vlasy,“ říká. „Jsou s nima jen potíže.“ Fran pracuje v mlékárně, a když jde do práce, musí mít vlasy vyčesané nahoru. Musí si je každý večer mýt a pročesávat je kartáčem, když sedíme u televize. Občas vyhrožuje, že se ostříhá. Ale nemyslím, že by toho byla schopna. Ví, jak moc mám její vlasy rád. Ví, že po nich šílím. Říkám jí, že jsem se do ní zamiloval kvůli jejím vlasům. Říkám jí, že bych ji třeba přestal mít rád, kdyby si je ostříhala. Někdy jí říkám „Švédka“. Klidně by se za Švédku mohla vydávat. Když jsme takhle spolu po večerech seděli a ona si pročesávala vlasy, povídali jsme si o věcech, které jsme neměli a přáli si je. Nové auto, to byla jedna věc, kterou jsme si přáli. Pak jsme si přáli, abychom mohli strávit pár týdnů v Kanadě. Co jsme si nepřáli, byly děti. Žádné děti jsme neměli, protože jsme děti nechtěli. Snad někdy, říkali jsme si. V té době jsme vyčkávali. Řekli jsme si, že ještě můžeme počkat. Někdy jsme večer chodili do kina. Jindy jsme zůstávali doma a dívali se na televizi. Někdy mi Fran něco upekla a všechno jsme to snědli na posezení.

„Třeba víno nepijou,“ poznamenal jsem.

„Stejně víno vem,“ řekla Fran. „Jestli ho nepijou, tak ho vypijeme my.“

„Bílý nebo červený?“ zeptal jsem se.

„Vezmem něco sladkýho,“ řekla a nevěnovala mi pozornost. „Mně je stejně jedno, jestli něco přineseme. Tohle je tvůj podnik. Nedělejme z toho vědu, nebo se mi tam nebude chtít. Můžu udělat malinový kolečka. Nebo nějaký bábovičky.“

„Moučník mít budou,“ řekl jsem. „Když neuděláš moučník, tak přece nebudeš nikoho zvat na večeři.“

„Třeba budou mít rýžový nákyp. Nebo pudink! Něco, co nám nechutná,“ řekla. „Já o jeho ženě nic nevím. Jak můžeme vědět, co nachystá? Co když nám strčí pudink?“ Fran zavřela hlavou. Já pokrčil rameny. Měla pravdu. „Ty hrozný doutníky, co ti dal,“ pokračovala. „Vezmi si třeba ty doutníky. Můžete se pak s Budem po večeři odebrat do salonku a kouřit tam doutníky a popíjet portské, či co to ty lidi ve filmech pijou.“

„Tak jo, vezmeme teda jenom sebe,“ řekl jsem.

„Vezmeme bochník mýho chleba,“ ukončila to všechno Fran.

Bud a Olla bydleli asi dvacet mil za městem. My už v tom městě bydleli tři roky, ale ani náhodou jsme si s Fran ještě na venkov nezajeli. Bylo nám fajn, když jsme jeli klikatými silničkami. Začínal krásný vlhý večer a my se dívali na pastviny, ohrady a krávy, které pomalu kráčely ke starým chlévům. Na plotech posedávali vlhovci červeno-křídlí, kolem seníků kroužili holubi. Byly tam zahrady a podobná zákoutí, všude kvetly luční kytky, domky byly posazené kousek dál od silnice. „Tady bych s tebou chtěl bydlet,“ řekl jsem. Byl to jenom takový nápad, další přání, které nic neznamena. Fran neodpověděla. Byla zabraná do zkoumání Budovy mapky. Přijeli jsme na křižovatku, kterou označil. Zabočili jsme podle mapky doprava a jeli přesně tři celé a tři desetiny míle. Po levé straně silnice jsem spatřil kukuřičné pole, schránku na dopisy a dlouhý šterkový příjezd k domu. Na konci příjezdové cesty, až vzadu mezi stromy, stál dům s čelní verandou. Na domě byl komín. Ale bylo léto, takže z komína se samozřejmě

nekouřilo. Zdálo se mi, že je to malebný obrázek, a sdělil jsem to Fran.

„Pěkněj zapadákov,“ řekla.

Zabočil jsem na šterkovou cestu. Po obou stranách se tyčila kukuřice. Byla vyšší než auto. Slyšel jsem, jak pod koly chřupe šterk. Když jsme přijeli blíž k domu, spatřili jsme zahradu, kde z popínavých rostlin visely nějaké zelené věci velikosti baseballových míčků.

„Co to je?“ zeptal jsem se.

„Jak to mám vědět?“ odsekla. „Asi tykve. Nemám tušení.“

„Hele, Fran,“ řekl jsem. „Uklidni se, jo.“

Mlčela. Vtáhla spodní ret a zase ho pustila. Když jsme přijeli k domu, vypnula rádio.

Na předzahradce byla dětská houpačka a na verandě se válelo pár hraček. Předjel jsem před dům a zastavil. A tehdy jsme zaslechli to hrozné zaječení. V domě bylo mimino, to ano, ale tenhle skřek byl na dítě moc hlasitý.

„Co to je za rámus?“ zeptala se Fran.

Pak z jednoho stromu těžce slétlo cosi velkého jako sup a přistálo to těsně před autem. Pták se oťrásl. Obrátil dlouhý krk k autu, zvedl hlavu a pozoroval nás.

„Hergot,“ vyjelo ze mě. Seděl jsem s rukama na volantů a zíral na to stvoření.

„Je to vůbec možný?“ vydechla Fran. „Já ještě nikdy živýho neviděla.“

Jistěže jsme oba věděli, že to je páv, ale nahlas jsme to nevyslovili. Jen jsme se na něj dívali. Pták vysunul hlavu do vzduchu a znovu vyrazil ten pronikavý skřek. Načechral si peří, až vypadal dvakrát tak velký, než když slétl na zem.

„Hergot,“ opakoval jsem. Zůstali jsme sedět bez hnutí.

Pták popošel kousek dopředu. Pak vytočil hlavu na stranu a celý se vyšponoval. Upíral svoje lesklé, vzteklé oko přímo na nás. Ocas měl vztyčený – byl jako velký vějíř, který se skládal a rozkládal; zářil všemi barvami duhy.

„Panebože,“ hlesla Fran. Položila mi ruku na koleno.

„Hergot,“ řekl jsem. Nic víc se říct nedalo.

Pták ještě jednou vydal ten divný kvílivý zvuk. Znělo to jako *mej-ó, mej-ó*. Kdybych to zaslechl pozdě v noci a poprvé, určitě bych si myslel, že někdo umírá, nebo že se to ozývá něco divokého a nebezpečného.

Otevřely se dveře a na verandu vyšel Bud. Zapínal si košili. Vlasy měl mokré. Vypadal, jako by právě vylezl ze sprchy.

„Drž klapáčku, Joey!“ řekl pávovi. Tleskl před ptákem rukama a ten trochu ustoupil. „Už to stačilo. Tak zavři zobák! A koukej už bejt zticha, ty nádhero!“ Bud sešel po schodech dolů. Šel k autu a zastrkával si košili. Měl na sobě to, co vždycky nosil do práce – džínsy a džínsovou košili. Já na sobě měl kalhoty a sportovní košili s krátkým rukávem. Sváteční polobotky. Když jsem viděl, co na sobě má Bud, nelíbilo se mi, jak jsem vyfiknutý.

„Fajn, že jste přijeli,“ řekl Bud, když dorazil k boku auta. „Pojďte dál.“

„Ahoj, Bude,“ řekl jsem.

Vystoupili jsme s Fran z auta. Páv ustoupil trochu bokem a kýval svou potměšilou hlavou ze strany na stranu. Dávali jsme pozor, abychom si od něj udrželi odstup.

„Našli jste to dobře?“ zeptal se mě Bud. Na Fran se nedíval. Čekal, až je představím.

„Bezvadný plánek,“ řekl jsem. „Hele, Bude, tohle je Fran. Fran, Bud. Už na tebe, Bude, leccos ví.“

Zasmál se a podali si ruce. Fran byla větší než Bud. Bud k ní musel vzhlédnout.

„Hodně o tobě mluví,“ řekla Fran. Stáhla svou ruku. „To je pořád Bud semhle, Bud támhle. Jseš odtamtud asi jediný, o kom mluví. Mám pocit, že už tě znám.“ Pokukovala po pávovi, který přešel k verandě.

„Taky je to můj kámoš,“ řekl Bud. „Tak by o mně měl mluvit.“ Bud domluvil, zazubil se a štouchl mě do paže.

Fran stále držela svůj bochník chleba. Nevěděla, co s ním. Podala jej Budovi. „Něco jsme vám přinesli.“

Bud si chleba od ní vzal. Otočil jej a prohlížel si ho, jako by to byl první bochník chleba, který v životě vidí. „To je od vás moc hezký.“ Přiložil si chleba k obličejí a nasál jeho vůni.

„Ten chleba pekla Fran,“ řekl jsem Budovi.

Bud přikývl a pak řekl: „Pojďme dovnitř, čeká na nás žena a matka.“

Určitě mluvil o Olle. Olla tu byla poblíž jediná matka. Bud mi vyprávěl, že jeho matka zemřela a táta od nich odešel, když byl Bud ještě kluk.

Páv cupital před námi, a když Bud otevřel dveře, vyskočil na verandu. Chtěl se dostat dovnitř.

„Jů,“ vyjekla Fran, když se jí páv otřel o nohu.

„Krucifix, Joey,“ vyjel Bud. Bouchl ptáka přes temeno hlavy. Páv zacouval po verandě a otřepal se. Brka v ocase mu při tom zachrastila. Bud směrem k pávovi kopl do vzduchu a páv zacouval ještě dál. Pak nám Bud přidržel dveře. „Ona toho neřáda pouští dovnitř. Za chvíli, krucínál, bude chtít jíst u stolu a spát v posteli.“

Fran se zastavila ve dveřích. Ohlédla se na kukuřičné pole. „Je tu moc hezky,“ řekla. Bud ještě stále držel dveře. „Vid, Jacku?“

„Je to tak,“ přikývl jsem. Překvapilo mne, že to řekla.

„Taky tu není všechno jenom růžový,“ řekl Bud a nepouštěl dveře. Naznačil výhružný výpad směrem k pávovi. „Moc se nezastavíme. Pořád se něco děje.“ Pak řekl: „Tak pojdte dál.“

Zeptal jsem se: „Hele, Bude, co to támhle roste?“

„To jsou rajčata,“ odpověděl Bud.

„To ale mám doma farmáře,“ poznamenala Fran a kroutila hlavou.

Bud se zasmál. Vešli jsme dovnitř. V obýváku na nás čekala malá boubelatá žena s vlasy vyčesanými do drdolu. Ruce měla zamotané v zástěře. Tváře měla jasně červené. Nejdříve jsem myslel, že nemůže popadnout dech, nebo že ji něco rozčílilo. Přejela mě pohledem a hned se podívala na Fran. Ne nepřívětivě, prostě se jen tak dívala. Zírala na Fran a nepřestávala se červenat.

Bud řekl: „Olló, tohle je Fran. A to je můj kamarád Jack. O Jackovi už všechno víš. A tohle je Olla.“ Podal jí chleba.

„Co to je?“ zeptala se. „Jo, to je domácí chleba. Děkujeme. Někam

si sedněte. Jako doma. Zjisti, Bude, co chtěj pít. Já mám něco na plotně.“ Olla skončila a odešla s chlebem do kuchyně.

„Sedněte si,“ řekl Bud. Fran i já jsme se uvelebili na pohovce. Vytáhl jsem cigarety. „Tady je popelník,“ řekl Bud. Podal cosi těžkého z televize. „Vem si tohle,“ řekl a položil tu věc přede mne na stolec. Byl to takový ten skleněný popelník, co vypadá jako labuť. Zapálil jsem si a vhodil sirku do otvoru na zádech labutě. Sledoval jsem, jak z labutě vychází tenoučký proužek kouře.

Běžela barevná televize, a tak jsme na ni chvíli koukali. Na obrazovce se po závodní dráze míhaly cestovní vozy. Reportér mluvil vážným hlasem. Ale zároveň jako by potlačoval nějaké vzrušení. „Stále ještě čekáme na oficiální zprávu,“ říkal reportér.

„Chcete se na to dívat?“ zeptal se Bud. Ještě si nesedl.

Řekl jsem, že mi to je jedno. A taky bylo. Fran pokrčila rameny. Jako by říkala: Co na tom záleží? Den už je stejně v tahu.

„Už zbývá jen asi dvacet kol,“ řekl Bud. „Už bude konec. Před chvílí tam byla parádní řetězová srážka. Aspoň šest aut. Pár řidičů se zranilo. Ještě neřekli, jak moc.“

„Nech to puštěný,“ řekl jsem. „Budeme se dívat.“

„Možná nějaký to pitomý auto vybuchne přímo před náma,“ ozvala se Fran. „Nebo třeba najede do tribuny a našije to do toho chlápka, co tam prodává párky v rohlíku.“ Vzala mezi prsty pramen vlasů a nespouštěla oči z obrazovky.

Bud se na Fran podíval, jestli si nedělá legraci. „Tamto předtím, ta srážka, to bylo něco. Jedno vedlo k druhému. Všude kolem auta, lidí, kusy aut. Tak co si dáte? Máme pivo, a pak je tam flaška Old Crow.“

„Co si dáš ty?“ zeptal jsem se Buda.

„Pivo,“ odpověděl. „Je dobrý a studený.“

„Dám si taky pivo,“ řekl jsem.

„Já si dám trochu tý whisky a kapku vody,“ řekla Fran. „Do vysoký sklenice, prosím tě. A nějaký led. Díky, Bude.“

„Hned to bude,“ řekl Bud. Mrkl ještě na televizi a odešel do kuchyně.

Fran do mne štouchla a kývla směrem k televizi. „Podívej se nahoru,“ zašeptala. „Vidíš to, co já?“ Podíval jsem se tam, kam ona. Stála tam štíhlá červená váza, do které kdosi vložil několik zahradních kopretin. Na dečce vedle vázy trůnil sádrový odlitek těch nejkřivějších a nejzohavenějších zubů na světě. Na té příšerné věci nebylo nic jako rty, ani sanice, jenom ty ohavné sádrové zuby zasazené do čehosi, co připomínalo masité žluté dásně.

V tu chvíli se Olla vrátila se směsí oříšků v plechovce a s lahví bylinkové limonády. Zástěru teď neměla. Postavila plechovku s oříšky na stolek vedle labutě. „Vemte si. Bud vám dělá pití,“ řekla. Jak to řekla, hned zase zrudla. Sedla si do starého proutěného houpacího křesla a začala se houpat. Napila se limonády a podívala se na televizi. Přišel Bud a nesl malý dřevěný podnos se sklenicí s whisky a vodou pro Fran a mou lahví piva. Na podnose měl lahev piva i pro sebe.

„Chceš sklenici?“ zeptal se mne.

Zavrtěl jsem hlavou. Klepl mne přes koleno a obrátil se k Fran.

Vzala si od Buda sklenici a řekla: „Díky.“ Oči jí zase sjely k zubům. Bud si všiml, kam se dívá. Na závodní dráze řvaly motory aut. Vzala si pivo a soustředil se na obrazovku. Po zubech mně nic nebylo. „Takhle vypadaly Olliny zuby, než si nechala nasadit rovnítka,“ řekl Bud Fran. „Já už si na ně zvykl. Ale nejspíš tam nahoře vypadaj dost divně. Za živýho boha nechápu, proč si je tam nechává.“ Podíval se na Ollu. Pak stočil pohled na mne a mrkl. Sedl si do svého čalouněného křesla a přehodil si nohu přes nohu. Napil se piva a hleděl na Ollu.

Olla zase zrudla. Držela lahev limonády. Napila se z ní. „Mají mi připomínat, jak moc jsem Budovi zavázaná,“ řekla.

„Cože?“ řekla Fran. Přehrabovala se v plechovce s oříšky a vyzobávala kešů. Nechala toho a podívala se na Ollu. „Promiň, ale já to přeslechla.“ Fran zírala na Ollu a čekala, až ze sebe něco vypraví.

Olla zase zrudla. „Za spoustu věcí musím být vděčná,“ řekla. „Jedna z nich je tohle. Mám je tady, aby mi připomínaly, co pro mě Bud udělal.“ Napila se bylinkové limonády. Pak lahev odložila a řekla: „Ty máš, Fran, krásné zuby. Hned jsem si toho všimla. Ale tyhle moje zuby

se zdeformovaly, když jsem byla malá holka.“ Zatlukala si nehtem na několik předních zubů. Pak pokračovala: „Naši si nemohli dovolit nechat mi zuby udělat. Mně ty zuby šly na všechny možné strany. Mému prvnímu manželovi bylo jedno, jak vypadám. Úplně jedno! Všechno mu bylo jedno, kromě toho, kde vezme další pití. Měl na tomhle světě jedinýho kamaráda, a to byla flaška.“ Potrásla hlavou. „Potom se objevil Bud a dostal mě z toho svinstva. Když jsme pak byli spolu, první, co Bud řekl, bylo: ‚Necháme udělat ty zuby‘. Támhleten odlitek udělali hned, jak jsme se s Budem poznali, při mé druhé návštěvě na ortodoncii. Než mi nasadili rovnátka.“

Olla se nepřestávala červenat. Podívala se, co se děje na obrazovce. Napila se limonády a zřejmě už neměla co dodat.

„Ten doktor musel být ale machr,“ řekla Fran. Znovu se zadívala na hororové zuby na televizoru.

„Byl vynikající,“ řekla Olla. Otočila se v křesle. „Vidíte?“ Otevřela ústa a znovu nám ukázala zuby; teď se vůbec nestyděla.

Bud šel k televizi a zuby zvedl. Přešel k Olle a přidržel jí je vedle obličejů. „Před tím a po tom,“ řekl.

Olla zvedla ruce a vzala si odlitek od Buda. „Chcete něco vědět? Ten zubař si to chtěl nechat.“ Mluvila a měla přitom zuby na klíně. „Řekla jsem, že nic takovýho. Upozornila jsem ho, že to jsou moje zuby. Tak si místo toho ty zuby vyfotil. Řekl mi, že ty obrázky strčí do nějakého časopisu.“

Ozval se Bud: „Představte si, co to asi bylo za časopis. Nejspíš nebylo zrovna o co stát,“ řekl a všichni jsme se zasmáli.

„I když mi pak už rovnátka sundali, pořád když jsem se smála, tak jsem si dávala ruku před pusou. Takhle,“ řekla. „Občas to ještě udělám. Ze zvyku. A jednou Bud řekl: ‚Klidně už toho, Ollo, nech. Takhle krásný zuby přece nemusíš schovávat. Teď máš pěkný zuby.‘“ Olla se podívala na Buda. Bud na ni mrkl. Usmála se a sklopila oči.

Fran se napila ze sklenice. Já si přihnul piva. Nevěděl jsem, co na to říct. Fran taky ne. Ale mně bylo jasné, že k tomu bude mít hodně co říct později.

„Ollo, já jsem sem jednou volal,“ řekl jsem. „Ty jsi to zvedla, jenže

já zavěsil. Nevím, proč jsem zavěsil.“ Tohle jsem řekl a upil jsem piva. Nechápal jsem, proč jsem to teď nadhodil.

„To si nepamatuju,“ řekla Olla. „Kdy to bylo?“

„Už je to nějakou dobu.“

„Nevzpomínám si,“ řekla a zavrtěla hlavou. Prsty přejížděla po sádrových zubech na klíně. Mrkla na závody a zase se začala houpat. Fran se na mne podívala. Vtáhla dovnitř ret, ale neříkala nic.

Bud řekl: „A co je jinak novýho?“

„Vemte si ještě oříšky,“ pobízela nás Olla. „Večeře bude za chvíli.“

Ze zadního pokoje se ozval křik.

„To snad ne,“ řekla Olla Budovi a ušklíbla se.

„Náš mladej,“ řekl Bud. Opřel se v křesle; mlčky jsme sledovali zbytek závodu – tři nebo čtyři kola.

Jednou dvakrát jsme dítě ještě zaslechli – tlumený rozmrzelý křik z pokoje kdesi vzadu v domě.

„Tak já nevím,“ ozvala se Olla. Vstala z křesla. „Všechno je hotový, jenom zasednout ke stolu. Už musím jen slít šťávu. Nejdřív se na něj ale asi podívám. Víte co, klidně si sedněte ke stolu. Za minutku jsem tam.“

„Ráda bych se podívala na miminko,“ ozvala se Fran.

Olla ještě držela ty zuby. Přešla k televizi a vrátila je nahoru. „To by ho teď mohlo rozrušit,“ řekla. „Není zvyklý na cizí lidi. Kdyžtak počkejte, jestli se mi ho podaří zase uspat. Pak tam juknete. Až bude spát.“ Tohle nám řekla a šla předsíní ke dveřím pokoje. Otevřela je. Protáhla se dovnitř a zavřela za sebou. Dítě přestalo plakat.

Bud vypnul televizi a všichni jsme si šli sednout ke stolu. Bud a já jsme mluvili o pracovních věcech. Fran poslouchala. Občas se dokonce na něco zeptala. Ale mně bylo jasné, že se nudí a možná je i trochu uražená, že jí Olla dítě neukázala. Rozhlížela se po Ollině kuchyni. Namotala si pramen vlasů kolem prstů a zkoumala jednotlivé předměty.

Olla se vrátila do kuchyně a řekla: „Přebalila jsem ho a dala jsem mu gumovou kačenku. Snad nás teď nechá najíst. Moc na to ale

nespoléhejte.“ Nadzvedla pokličku a sundala hrnec ze sporáku. Nalila do misky červenou šťávu a položila ji na stůl. Sundala pokličky z dalších hrnců a podívala se, jestli je všechno hotové. Na stole se objevila pečená šunka, sladké brambory, bramborová kaše, fazole, kukuřice, hlávkový salát. Franin bochník chleba byl na čestném místě hned vedle šunky.

„Já zapoměla ubrousky,“ řekla Olla. „Tak se do toho pusťte. Co kdo chce k pití? Bud ke všemu pije mlíko.“

„Mně klidně taky mlíko,“ řekl jsem.

„Mně trochu vody,“ řekla Fran. „Ale já si ji podám sama. Nemusíš mě obsluhovat. Máš dost co dělat.“ Udělala pohyb, jako by vstávala ze židle.

Ale Olla řekla: „Prosím tě. Jste na návštěvě. Klidně sed. Já ti to podám.“ Už se zase červenala.

Seděli jsme s rukama v klíně a čekali. Myslel jsem na ty sádrové zuby. Olla se vrátila s ubrousky, velkými sklenicemi mléka pro mne a Buda a sklenicí vody s ledem pro Fran. „Díky,“ řekla Fran.

„Za málo,“ odpověděla Olla a posadila se. Bud si odkašlal. Sklonil hlavu a krátce se pomodlil. Mluvil tak tiše, že jsem sotva rozuměl, co říká. Ale smysl mi došel – děkoval Vyšší moci za jídlo, kterým jsme se chystali nacpat.

„Amen,“ řekla Olla, když skončil.

Bud mi podal talíř se šunkou a nandal si bramborovou kaši. Pak jsme se do toho pustili. Moc jsme nemluvili, jenom tu a tam jsme Bud nebo já pronesli: „Ta šunka je fakt skvělá.“ Nebo: „Tak báječnou sladkou kukuřici jsem ještě nikdy nejedl.“

„Nejlepší je ale ten chleba,“ řekla Olla.

„Prosím tě, Ollo, ještě trochu salátu,“ řekla Fran, zřejmě už trochu obměkčená.

„Vem si ještě,“ říkal Bud, když mi podával talíř se šunkou nebo misku červené šťávy.

Občas jsme zaslechli, jak dítě vydává jakési zvuky. Olla natočila hlavu a poslouchala, a pak, uklidněná, že se nic neděje, se dál věnovala jídlu.

„Dneska není ve své kůži,“ otočila se Olla k Budovi.

„Stejně bych ho chtěla vidět,“ řekla Fran. „Moje sestra má miminko, ale bydlí v Denveru. A kdy já se dostanu do Denveru? Mám neteř, kterou jsem ještě ani neviděla.“ Fran o tom chvíli přemýšlela a pak se zase pustila do jídla.

Olla si vidličkou podala do pusy kus šunky. „Doufejme, že usne.“

„Ještě je toho všeho spousta. Vezměte si všichni ještě šunku a sladký brambory,“ pobízel nás Bud.

„Já už nemůžu ani sousto,“ prohlásila Fran. Položila vidličku na talíř. „Je to báječný, ale já už prostě nemůžu.“

„Nechte si ještě místo,“ řekl Bud. „Olla upekla rebarborový koláč.“

„To bych možná kousek mohla,“ řekla Fran. „Až ostatní dojedí.“

„Já taky,“ ozval jsem se. Ale řekl jsem to ze slušnosti. Nesnášel jsem rebarborový koláč od třinácti let, kdy jsem se přecpal tohohle koláče s jahodovou zmrzlinou, až mi bylo špatně.

Dojedly jsme, co nám zbývalo na talířích. Pak jsme zase zaslechli toho příšerného páva. Tentokrát byl na střeše. Slyšeli jsme ho nad hlavami. Ozývalo se klapání, jak přecházel po šindelích sem a tam.

Bud kroutil hlavou. „Joey už za chvíli půjde na kutě. Unaví se a půjde spát. Spává na jednom z tamtěch stromů.“

Ozval se další skřek. „*Mej-ó*,“ znělo to. Nikdo nic neříkal. Co se taky dalo říct?

Až pak se ozvala Olla: „Bude, on chce dovnitř.“

„No, a to právě nemůže,“ odsekl Bud. „Máme návštěvu, jestli sis toho náhodou nevšimla. Tyhle lidi tu nechtěj mít nějakýho pitomýho ptáka. Hnusnej pták a ty tvoje hrozný zuby! Co si ty lidi pomyslej?“ Potřásl hlavou. Zasmál se. Všichni jsme se zasmáli. Fran se smála spolu s ostatními.

„Není hnusnej, Bude,“ řekla Olla. „Co to do tebe vjelo? Máš přece Joeyho rád. Odkdy říkáš, že je hnusnej?“

„Od té doby, co se tenkrát vysral na koberec,“ řekl Bud. „Promiň, že jsem sprostěj,“ otočil se k Fran. „Ale já vám něco povím, někdy mám chuť zakroutit tomu bláznivými ptákovi krkem. Jenže on za to

ani nestojí, že ne Ollo? Někdy mě uprostřed noci tím svým ječením vytáhne z postele. K ničemu kloudnému není – co Ollo?“

Olla nad Budovým absurdním proslovem vrtěla hlavou. Posunovala po talíři pár fazolí.

„Jak jste k tomu pávovi vůbec přišli?“ chtěla vědět Fran.

Olla vzhledla od talíře. „Já si vždycky přála mít páva,“ řekla. „Už jako holka, kdy jsem v nějakém časopise našla jednoho na obrázku. Měla jsem pocit, že jsem nic krásnějšího nikdy neviděla. Vystříhla jsem ten obrázek a dala si ho nad postel. Měla jsem ho hrozně dlouho. Pak když jsme tady s Budem začli bydlet, vycítila jsem příležitost. Řekla jsem: ‚Bude, já chci páva‘. Bud se tomu nápadu smál.“

„Nakonec jsem se začal všude ptát,“ přidal se Bud. „Slyšel jsem, že ve vedlejší okrese je jeden chlápek chová. Říkal jim rajský ptáci. My za toho rajskýho ptáka zacvakali sto dolarů,“ řekl a plácl se do čela. „Panebože, ta moje ženská má ale drahý choutky.“ Zazubil se na Ollu.

„Ale, Bude,“ bránila se Olla, „vždyt víš, že to není pravda. A kromě jinýho je Joey taky báječný hlídací pes. Slyší úplně všechno.“

„Až bude hůř, což asi bude, tak Joeyho šoupnu na pekáč,“ prohlásil Bud. „S peřím a se vším.“

„Bude! To neříkej ani z legrace,“ pustila se do něj Olla. Ale smála se a my se zase mohli pořádně podívat na její zuby.

Dítě se znovu rozbřečelo. Tentokrát to byl pořádný pláč. Olla položila ubrousek a vstala od stolu.

„To je pořád něco,“ řekl Bud. „Přines ho, Ollo, sem.“

„Přinesu,“ přikývla Olla a šla pro dítě.

Páv znovu zakvílel a já cítil, jak mi na zátylku vstávají chlupy. Podíval jsem se na Fran. Vzala svůj ubrousek a zase jej položila. Podíval jsem se ke kuchyňskému oknu. Venku se setmělo. Okno bylo vytažené a v rámu bylo pletivo. Měl jsem dojem, že páva slyším na přední verandě.

Fran se podívala k předsíni. Vyhlížela Ollu s dítětem.

Za chvíli se s ním Olla vrátila. Podíval jsem se na dítě a zadržel

dech. Olla si s ním sedla ke stolu. Držela ho v podpaží, aby jí mohlo stát na klíně čelem k nám. Podívala se na Fran a pak na mne. Teď se nečervenala. Čekala, až někdo z nás k tomu něco řekne.

„Jé!“ vyjekla Fran.

„Co je?“ zeptala se honem Olla.

„Nic,“ odpověděla Fran. „Něco jsem asi zahlédla u okna. Měla jsem pocit, že vidím netopýra.“

„My tu nikde netopýry nemáme,“ řekla Olla.

„Možná to byla můra,“ řekla Fran. „Prostě něco. No to je krásný miminko.“

Bud se díval na dítě. Pak se podíval na Fran. Houpal se na zadních nohách židle a přikývl. Pak přikývl ještě jednou a řekl: „To nic, nic si z toho nedělej. My víme, že by teď soutěž krásy nevyhrál. Není to žádný Clark Gable. Ale dejte mu čas. Při troše štěstí bude, až vyroste, vypadat jako jeho táta.“

Chlapeček stál Olle na klíně a rozhlížel se po nás kolem stolu. Olla spustila ruce a držela dítě v pase, takže se na tlustých nožkách mohlo kymáčet sem a tam. Bylo to naprosto nejošklivější dítě, jaké jsem kdy viděl. Bylo tak ošklivé, že jsem se nezmohl na slovo. Nevyšel ze mě ani hlásek. Ne že by bylo nemocné nebo nějak znetvořené. Nic takového. Bylo prostě jenom ošklivé. Mělo velký červený obličej, vypoulené oči, široké čelo a velké tlusté rty. O krku se vůbec nedalo mluvit, zato mělo tři nebo čtyři tučné brady. Bradičky mu začínaly hned pod ušima, které trčely z holé lebky. Zápěstí nebyla pod tukem vůbec vidět. Mělo tlusté i prstíky a paže. Užít slovo ošklivé je ještě poklona.

Ošklivé dítě kňouralo a poskakovalo na matčině klíně. Pak přestalo skákat. Naklonilo se a snažilo se tlustou ručkou dosáhnout na Ollin talíř.

Už jsem nějaké to mimino viděl. Když jsem byl kluk, moje sestry měly dohromady šest dětí. Jako dítě jsem se pořád motal kolem miminek. Viděl jsem mimina v obchodech a tak dále. Ale tohle dítě překonávalo všechno. Fran na něj taky zírala. Asi taky neměla co říct.

„Je to kus chlapa, co?“ řekl jsem.

Bud se ozval: „Na mou duši, že se za chvíli začne shánět po fotbale. V tomhle baráku teda určitě o hladu nezůstane.“

Olla, jako by to chtěla potvrdit, strčila vidličku do sladkých brambor a přinesla ji dítěti k puse. „To je můj chlapeček, že?“ říkala tomu tlustému stvoření a na nás zapomněla.

Dítě se naklonilo a namířilo otevřenou pusou k bramborům. Olla vedla vidličku se sladkými brambory až k puse dítěte. To pusou zavřelo. Žvýkalo brambory a kývalo se na Ollině klíně. Oči mělo tak vypoulené, až to vypadalo, že je snad zapnuté do zásuvky.

Fran řekla: „To je teda, Ollo, opravdu pořádný miminko.“

Dítě svaštilo obličej a začalo se zase vrtět.

„Pusť Joeyho dovnitř,“ naléhala Olla na Buda.

Bud spustil židli na všechny čtyři nohy. „Tak se jich snad aspoň zeptáme, jestli jim to nevadí,“ řekl.

Olla se podívala na Fran a potom na mne. V obličejí už se zase červenala. Dítě se jí kroutilo na klíně, snažilo se vyprostit a dostat dolů.

„Jsme přece kamarádi,“ řekl jsem. „Udělejte, co chcete.“

Bud pokračoval: „Možná tu v baráku nechtěj mizernýho velkého ptáka, jako je Joey. Napadlo tě to, Ollo, aspoň jednou?“

„Vám to, lidi, vadí?“ zeptala se nás Olla. „Kdyby šel Joey dovnitř? Dnes večer je to s tím ptákem celý na levačku. A s dítětem asi taky. Je zvyklý, že Joey vleze dovnitř a trochu si s ním před spaním zablbne. Ani jeden se dnes nemůžou uklidnit.“

„Nás se neptej,“ řekla Fran. „Mně je to jedno, jestli sem přijde. Ještě nikdy jsem u žádnýho nebyla tak blízko, ale nevadí mi to.“ Podívala se na mne. Měl jsem dojem, že chce, abych se vyjádřil.

„To víš, že ne,“ řekl jsem. „Klidně ho sem pusťte.“ Zvedl jsem sklenici a dopil mléko.

Bud vstal ze židle. Šel k hlavním dveřím a otevřel je. Rozsvítil světla na zahradě.

„Jak se ten váš chlapeček vlastně jmenuje?“ chtěla vědět Fran.

„Harold,“ řekla Olla. Dala Haroldovi ještě pár sladkých brambor ze svého talíře. „Je ohromně bystřej. Mazanej jak liška. Vždycky ví, co

mu říkáš. Vid, Harolde? Počkej, Fran, až si pořídíš vlastní miminko. Pak uvidíš.“

Fran na ni jen koukala. Slyšel jsem, jak se dveře do zahrady otevírají a zase zavírají.

„Je pořádně vykutálenej,“ řekl Bud, když se vrátil do kuchyně. „Je po tátovi Olly. To byl sakra mazanej chlápek.“

Nakoukl jsem za Buda a viděl, že páv zůstává v obýváku a otáčí hlavu sem a tam jako malé kapesní zrcátko. Oklepal se a zaznělo to, jako by vedle v pokoji někdo míchal karty.

Postoupil o krok. A ještě jeden.

„Můžu si pochovat miminko?“ zeptala se Fran. Řekla to, jako by to od Olly byla laskavost, když jí Harolda půjčí.

Olla jí chlapečka podala přes stůl.

Fran se pokoušela dítě usadit na klíně. Ale mimino se začalo kroutit a kňourat.

„Harolde,“ řekla Fran.

Olla se dívala na Fran s dítětem. „Když bylo Haroldovu dědečkovi šestnáct,“ řekla, „pustil se do čtení encyklopedie od A až do Z. A taky ji přečetl. Skončil, když mu bylo dvacet. Těsně před tím, než potkal mou mámu.“

„A kde je teď?“ zeptal jsem se. „Co dělá?“ Chtěl jsem vědět, co se stalo s člověkem, který si vytyčil takový úkol.

„Umřel,“ řekla Olla. Pozorovala Fran, u které teď dítě leželo na zádech natažené na jejích kolenou. Fran dítě šimrala pod jednou z bradiček. Začala na něj žvatlat.

„Pracoval v lese,“ řekl Bud. „Dřevorubcům na něho spadl strom.“

„Máma dostala nějakou pojistku,“ řekla Olla, „ale utratila to. Bud jí každý měsíc něco posílá.“

„Moc toho není,“ řekl Bud. „Sami moc nemáme. Ale je to Ollina máma.“

Teď už páv posbíral odvalu a pomalými, kývavými a cukavými pohyby se začal posunovat do kuchyně. Hlava mu trčela šikmo vzhůru, rudá očka se do nás vpíjela. Pár centimetrů nad hlavou

mu stála korunka – malá šošolka z peří. Z ocasu mu vyrůstala péra. Pták se zastavil pár stop od stolu a prohlížel si nás.

„Ne nadarmo se jim říká rajský ptáci,“ řekl Bud.

Fran ani nezvedla hlavu. Veškerou pozornost věnovala miminu. Zrovna s děckem dělala paci paci, což se mu dost líbilo. Já jen že se aspoň přestalo vrtět. Zvedla si ho až ke krku a šeptala mu cosi do ouška.

„Tak,“ povídala, „a nikomu neříkej, co jsem ti pošeptala.“

Dítě na ni upíralo své vypoulené oči. Pak se natáhlo a popadlo celou hrstičku Franiných světlých vlasů. Páv se ještě více přiblížil ke stolu. Nikdo z nás nic neříkal. Jen jsme tiše seděli. Malý Haroldek zahlédl ptáka. Pustil Franiny vlasy a postavil se u ní na klíně. Tlustými prstíčky ukazoval na páva. Začal poskakovat a vydávat různé zvuky.

Páv rychle obešel stůl a hnal se po děcku. Přešel mu dlouhým krkem přes nohy. Zajel zobákem pod kabátek od pyžamka a klepal tam svou hadovitou hlavou. Dítě se smálo a kopalo nožkami. Lehlo si na záda, překulilo se Fran přes koleno a na podlahu. Páv se na dítě pořád tlačil, jako kdyby spolu hráli nějakou hru. Fran si chlapečka přidržovala u nohou, ale ten se dral dopředu.

„To snad není možný,“ vydechla.

„Ten páv je magor, to je to,“ poznamenal Bud. „Ten pták ani nechápe, že je pták, to je ta potíž.“

Olla se smála a znovu nám ukazovala zuby. Podívala se na Buda. Bud odsunul svou židli od stolu a pokývl hlavou.

Bylo to hrozně ošklivé dítě. Ale jak to tak vidím, Budovi a Olle to moc nevadilo. Nebo jestli ano, nejspíš si prostě říkali: A co má být, že je ošklivé. Je to naše dítě. A tohle je jenom jedno období. Za chvíli nastane jiné. Je jedna etapa a pak hned další. Dlouhodobě bude všechno v pořádku, jen až všechna ta období proběhnou. Něco takového si zřejmě mysleli.

Bud zvedl dítě a točil s ním nad hlavou, až začal Harold hýkat. Páv si čechral peří a přihlížel.

Fran znovu zavrtěla hlavou. Narovнала si šaty, kde předtím sedělo dítě. Olla vzala do ruky vidličku a štouchala do fazolí na svém talíři.

Bud si opřel dítě o bok a řekl: „Ještě bude koláč a kafe.“

Ten večer u Buda a Olly byl něčím zvláštní. Jasně jsem si to uvědomoval. Ten večer jsem měl dobrý pocit téměř ze všeho v mém životě. Už jsem se nemohl dočkat, až budu s Fran sám a promluvími si s ní o svých pocitech. Něco jsem si toho večera přál. Seděl jsem tam u stolu, na chvíli jsem zavřel oči a urputně jsem přemýšlel. Přál jsem si, abych na ten večer nikdy nezapomněl, nebo se mu nějak nezpronevěřil. A je to jedno z mých přání, které se mi vyplnilo. A nepřineslo mi to nic dobrého, že se vyplnilo, ale já to ovšem tehdy nemohl tušit.

„O čem, Jacku, přemýšlíš?“ zeptal se mne Bud.

„Jen tak,“ řekl jsem a usmál jsem se na něho.

„Pověz, pověz,“ škemrala Olla.

Zazubil jsem se ještě víc a zavrtěl hlavou.

Když jsme se toho večera vrátili od Buda a Olly a už jsme byli pod dekou, Fran vydechla: „Miláčku, dnes to do mě můžeš pustit.“ Když to řekla, slyšel jsem to celým tělem až po prsty u nohou; vykřikl jsem a udělal to.

Později, když se pro nás hodně změnilo, přišlo dítě a všechno ostatní, vracela se Fran k tomu večeru u Buda jako k začátku těch změn. Ale nemá pravdu. Ty změny přišly až později – a když se dostavily, jako by se týkaly jiných lidí, nic co by se mohlo přihodit nám.

„Ty zatracený lidi a jejich ošklivý dítě,“ řekla třeba bez zjevného důvodu Fran, když jsme se pozdě večer dívali na televizi. „A ten odpornej pták,“ dodala. „Panebože, kdo o to stojí!“ Takhle mluvily často, i když Buda a Ollu od té doby už nikdy neviděla.

Fran už v mlékárně nepracuje a už dávno si ostříhala vlasy. Taký mi ztloustla. Nemluvíme o tom. Co taky říkat?

Stále se s Budem vídám v továrně. Děláme spolu a spolu si i otvíráme krabice s obědem. Když se zeptám, vypráví mi o Olle a Haroldovi. Joey už zmizel z obrazu. Jednou večer vyletěl na svůj strom a měl to za sebou. Dolů se už nevrátil. Asi sešlost věkem, říká

Bud. Pak to tam zabraly sovy. Bud krčí rameny. Jí svůj sendvič a říká, že Harold jednou bude obráncem. „Měl bys toho kluka vidět,“ říká Bud. Přikyvuju. Stále jsme ještě kamarádi. To se vůbec nezměnilo. Ale dávám si teď pozor, co mu říkám. Víím, že to vycítil a že by chtěl, aby se to změnilo. Já bych to chtěl taky.

Jednou za uherský rok se mne zeptá na mou rodinu. Tehdy mu říkám, že se všichni mají dobře. „Všichni se maj dobře,“ říkám. Zavírám krabici od oběda a vytahuju cigarety. Bud přikyvuje a usrkává kávu. Pravda je, že můj kluk je tak trochu intrikán. Ale já o tom nemluvíím. Ani s jeho matkou ne. S ní teprve ne. Stejně spolu mluvííme stále méně. Většinou je slyšet jenom televize. Ale na ten večer se pamatuju. Vybabuju si, jak ten páv zvedal šedivé nohy a ťapkal kolem stolu. A pak jak se s námi můj kamarád a jeho žena na verandě loučí. Olla dává Fran s sebou několik pavích per. Pamatuju si, jak si podáváíme ruce, objímáme se a něco povídáme. V autě, když jsme odjížděli, si Fran sedla blízko ke mně. Měla ruku položenou na mé noze. Takhle jsme jeli domů od mého kamaráda.